

ПО ПЪТЯ НА ИСТИНАТА: СТРИГАЧЕВ, 2016

Б. В. ТОШЕВ

А. Стригачев. *Из историята и философията на науката: по пътя на истината – проблеми и възможни решения*. ГорексПресс, София, 2016, 168 с. ISBN 978-954-616-263-1

Abstract. The first part of Strigachev's book is devoted to the contribution of the greatest scientists of modern physics Planck, Einstein, Rutherford and Bohr. Relativity is understood as a negation of the absolute. Two are the main principles: the principle of conservation and the principle of complementarity. The author suggests a proper combination of four principles – those of relativity, conservation, correspondence and complementarity.

Keywords: philosophy, basic principles, Strigachev

Д-р Атанас Стригачев, доктор на философските науки, е физик и философ. Той е работил в Обединения институт по ядрени изследвания в Дубна, Русия. Специализирал е в Принстънския университет в САЩ. Той бе доцент по ядрена физика в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Известно време доц. Стригачев бе ръководител на Катедрата

по методика на обучението по физика във Физическия факултет на Софийския университет.

Атанас Стригачев

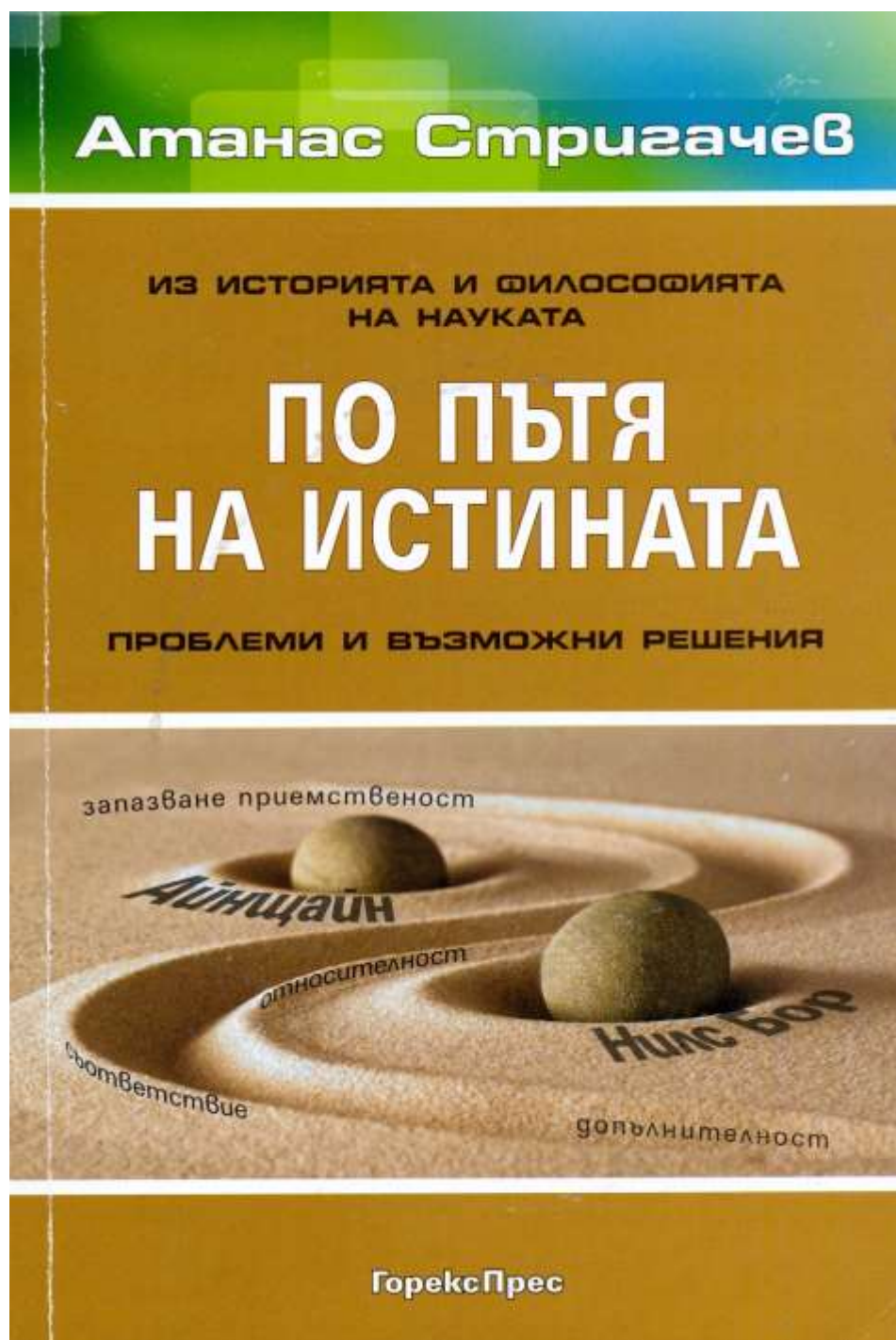
Най-новата му книга в областта на философията на науката е „Пътят на истината“, издадена в София от ГорексПрес.

Любопитно е началото на тази книга:

[В] течение на повече от половин век съм написал десетина книги, но все тънки – не можах да напиша „дебела“ книга освен учебника по ядрена физика, а и той излезе неголям, поради жалост към студентите и уважение към хартията.

Моите книги са тънки, защото не са за развлечение, а за размисъл. На думите трябва да бъде тясно, за да е на мислите широко. В текста има много паузи, за да се чете „на глътки“. Книгите стават ценни не толкова със знанията, които ни дават, а с мислите, които читателите ще трябва да им дадат. Празните

интервали са оставени за читателите, за да ги запълват със собствени мисли.

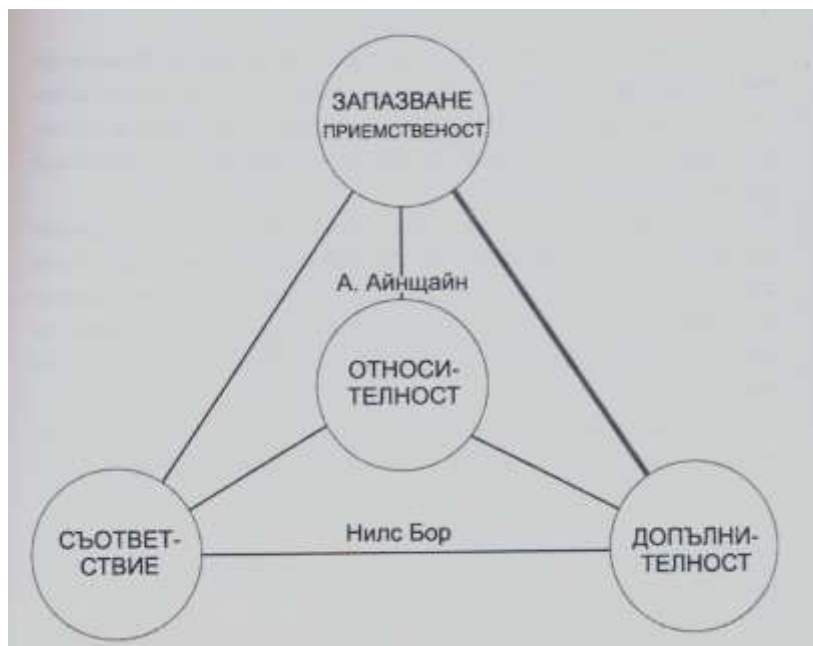

Горната книга е структурирана в две части: Първа част: Творци, принципи, методи и Втора част: Проблеми и решения.

В първата част се предлага своеобразен поглед върху творчеството на Макс Планк, Алберт Айнщайн, Ернест Рътерфорд и Нилс Бор като в основата на анализа е поставена философията на Георг Вилхелм Фридрих Хегел. Кой е критерият за истинност, пита авторът и неговият отговор е: „Критерий за истинност на знанието са неговите исторически корени – собствените му принципи: относителност, приемственост, съответствие, допълнителност, симетрия, системност“.

За непредубедения във философията читател навярно по-важна ще бъде втората част на книгата: проблеми и решения. Тук са поставени важни за човечеството проблеми – има ли връзка между науката и религията, има ли извънземни същества, смисълът на революциите, други трудни проблеми от морално естество.

Според Стригачев истината е в системата на принципите, а тази система според него изглежда така:

Симетрична система на принципите

Нека за определеност да посочим някои от решенията, които авторът предлага на своите читатели.

Например,

[С]ветът е познаваем, но относително, а не абсолютно, защото познанието не е „божествен дар отгоре”, а материята сама е създала съзнанието като рефлексия, за да познава себе си. Природата е такава, каквато е и не може „да върви по погрешен път“, защото „може да се поправя веднага“. Тя не би могла „да сгреша“ и да си създаде някакво „погрешно“ съзнание, което не ѝ трябва, защото не я познава (с. 91).

А как се решава космологичната проблема за сътворемостта на света. Аргументите на Стригачев водят към заключението, че от чисто философска гледна точка самият въпрос е лишен от смисъл, защото е поставен некоректно.

В книгата на Стригачев читателят ще намери и схема на историческата картина на еволюцията.

десет милиарда години	–	възраст на галактиката,
милиард години	–	възраст на Земята и клетъчните организми,
стотици милиони години	–	възраст на многоклетъчните
десетки милион години	–	възраст на бозайниците
милиони години	–	възраст на човекоподобните
стотици хиляди години	–	възраст на човека,
десетици хиляди години	–	възраст на цивилизацията,
хиляди години	–	възраст на културата,
стотици години	–	съвременна култура,
десетина години	–	технологична цивилизация.

Мащаб на времето

На основата на тази схема лесно може да се стигне до следния извод:

[В]ремето на съществуването на технологична цивилизация, през което тя би могла да осъществява контакти с други цивилизации в Космоса, е от порядъка на стотици години, а времето, необходимо на природата да стигне до стадий на такава технологична цивилизация, е десетки милиарди години. Отношението на тези периоди е едно към стотици милиони. Това отношение трябва да се разбира и в смисъл, че около десетте милиони звезди в нашата Галактика може би съществуват само около стотина планети, населени с цивилизации (с. 113).

*
*   *

Д-р Атанас Стригачев има публикация и в нашето списание „Венец“ (Стригачев, 2017а). Освен това той е активен участник в нашия Клуб на приятелите на Белоградчик около Белоградчишкия ежедневен илюстриран лист. Ако прочетем представената в този отзив книга и в допълнение прочетем и скорошните публикации на Стригачев (2017б; 2017в) в Белоградчишкия ежедневен илюстриран лист (в рубриката: „история – наука – политика“), със сигурност ще усетим всеобхватната душевност и дълбочината на мисълта на този именит наш съгражданин.

ЛИТЕРАТУРА

Стригачев, А. (2017а). По следите на историята: към критиката на нашия социализъм. *Венец*, 8, 61-112.

Стригачев, А. (2017б). Айнщайн и теорията на относителността.

Белоградчишки ежедневен илюстриран лист, № 4083 от 11 ноември 2017 г.

Стригачев, А. (2017б). Погребала ли е науката Бога. *Белоградчишки*

ежедневен илюстриран лист, № 4057 от 21 октомври 2017 г.

✉ Professor B.V. Toshev
University of Sofia
1 James Bouchier Blvd.
1164 Sofia, Bulgaria
E-Mail: toshev@chem.uni-sofia.bg

© 2017 Venets: Author

